

Nr 205.

Ankom till riksdagens kansli den 16 juni 1943 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om inrättande av en fond för beredande av hjälp i särskilt ömmande fall åt familjer som oförvållat råkat i ekonomiska svårigheter.

(3:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *Gustaf Karlsson m. fl.* (I: 35) och den andra inom andra kammaren av herr *J. W. Mårtensson m. fl.* (II: 43), har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag snarast möjligt angående inrättande av en hjälpfond, från vilken medel ställas till länsstyrelsernas eller annat statligt organs förfogande för utdelning i särskilt ömmande fall till familjer, som oförvållat kommit i ekonomiska svårigheter, vars avhjälpande kan ske med anslag av tillfällig natur, och i vilka fall nära anhöriga äro oförmögna att lämna behöfligt stöd och kommun skäligen icke kan anses skyldig bringa hjälp.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för detta förslag, får utskottet hänvisa till motionen I: 35.

Över motionerna har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, *socialvårdskommittén* den 4 mars 1943 avgivit utlåtande, vilket fogas såsom bilaga härtill (*Bilaga*).

Utskottet.

Enligt utskottets mening kunna vägande skäl anföras för särskilda anordningar, avseende att möjliggöra ett smidigt ingripande då tillfälligt hjälpbehov uppkommer av den art, som avses i motionerna. Utskottet kan med hänsyn till vad socialvårdsutredningen i ämnet anført dock icke tillstyrka bifall till motionerna men förutsätter, att utredningen under sitt fortsatta arbete tager under övervägande hur här ifrågavarande behov lämpligast böra tillgodoses.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att motionerna I: 35 och II: 43 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 16 juni 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 200.

*Bilaga.**Till Riksdagens Statsutskott.*

Socialvårdskommittén, som anmodats avgiva yttrande över två av herr Gustaf Karlsson m. fl. vid innevarande års riksdag väckta motioner (nr 35 i första och nr 43 i andra kammaren) om inrättande av en fond för beredande av hjälp i särskilt ömmande fall åt familjer, som oförvållat råkat i ekonomiska svårigheter, får i anledning härav anföra följande:

Motionen utmynnar i en framställning, »att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag snarast möjligt angående inrättande av en hjälpfond, från vilken medel skulle ställas till länsstyrelsernas eller annat statligt organs förfogande för utdelning i särskilt ömmande fall till familjer, som oförvållat kommit i ekonomiska svårigheter, vars avhjälpande kan ske med anslag av tillfällig natur, och i vilka fall nära anhöriga äro oförmögna att lämna behöfligt stöd och kommun skäligen icke kan anses skyldig bringa hjälp». Otvivelaktigt föreligger icke sällan behjärtansvärda fall av hjälpbehov av den art som i motionen åsyftas, varvid kommittén för sin del särskilt har i tankarna de barnrika familjernas hjälpbehov. Kommittén kan dock icke tillråda, att den i motionen begärda särskilda utredningen kommer till stånd. Uppenbarligen äger framställningen mycket nära samband med kommitténs utredningsuppdrag, i vilket bland annat ingår en revision av fattigvårdslagen samt en granskning av lagstiftningen rörande såväl socialförsäkringen som övriga socialpolitiska stödåtgärder, framförallt ur synpunkten av deras effektivitet och tillräcklighet. De syften, som motionärerna avse att tillgodose, böra i ett reformerat socialvårdssystem i väsentliga delar kunna uppnås utan inrättandet av en fond sådan som den föreslagna. I detta sammanhang vill kommittén hänvisa till den redogörelse för socialvårdsreformens huvuddrag, som lämnas i kommitténs betänkande med utredning och förslag angående socialvårdens organisation m. m. (stat. off. utr. 1942: 56). Särskilt vill kommittén erinra om vad i betänkandet anföres angående vikten av att samhällets hjälpverksamhet i högre grad än nu inriktas på förebyggande åtgärder. Dessutom bör bemärkas att 1941 års befolkningsutredning är sysselsatt med utredning av åtskilliga spørsmål, vilka äga betydelse för de barnrika familjernas försörjning. I ett reformerat socialvårdssystem och efter genomförandet av sådana befolkningspolitiska stödåtgärder, som f. n. övervägas, skulle således enligt kommitténs mening sådana nödlägen, varpå i motionen lämnas exempel, ävensom likartade sådana kunna förebyggas eller avhjälpas med anlitan av hjälpformer, vilka redan äro föremål för övervägande.

Genom att nu införa en hjälpform sådan som den i motionen föreslagna skulle man ytterligare splittra det redan förut i hög grad differentierade socialvårdssystemet. Härtill må anmärkas att det komme att möta stora svårigheter för den statliga myndighet, som skulle omhänderväsa verksamheten, att allsidigt kunna pröva inkomna ansökningar, och det ligger nära till hands att en statlig hjälpfond med den i motionen skisserade administrationen komme att missbrukas. Denna risk synes motionärerna hava underskattat. Den prövande myndigheten kommer även i vissa fall att ställas inför

mycket besvärliga avgöranden i vad mån »kommunen skäligen kan anses skyldig att bringa hjälp».

På grund av vad ovan anförts får kommittén avstyrka bifall till motionen.

I detta ärendes behandling hava deltagit — förutom undertecknad Eriksson, ordförande — herrar Bexelius, Hagård, Höjer, Olsson, Skoglund, Wal-lén, Wangson och Österström samt fru Nordgren.

Stockholm den 4 mars 1943.

Å Socialvårdskommitténs vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Sven Larsson.